

اداره خانہ سی

نسخہ سی 10 غروشدر

آئینہ معیار برلکنده

دائرة مخصوصه

سنہ لکھی 240 ، آلتھا آلتھی

130 غروشدر

معارف مجموعہ سی

اون بش کونده بر چیقار

مفہمات تبعا لہ :

اسکی بر شعر مجموعہ سی

- قرہ فیضی افندی نیک جونکی -

چونکی نسخہ مزہ ، قرہ فیضی افندی جونکی حقندہ ، سلفکده « محمود مسعود » بک طرفندن کوندربلش برمقالہ ایله ، قرہ فیضی افندی نیک خاندان علمندہ کی بر منظومہ سی مندرجہ دی . محمود مسعود بک بو جونکی سعید بکده کوردیکی ، قرہ فیضی افندی حقندہ کی مہمانی سعید بکدن آلدیغی بیلد . بریوردی . صوک سلفکده سیاحتندہ سعید بک مخصوصی کتبخانہ سی زیارت ایتدم . سلفکده تورک اوجاغی رئیس و امین ولایت اعضاسی اولان سعید بک اسکیدنبری تورک حریتانہ عائد تدقیقاتہ مراقلیدر . پدردن برچوق اسکی اثرلر قالمشدر . کندیسی آیرجه کویلردن بر چوق اسکی شعر مجرعلری و اثرلری طویلا تمشدر . « ایچ ایل » ولایتندہ قولانیلان کلہ لری و تمبیرلری جم ایتشدر

چوق قیمتلی اولان بولغتلری مجموعہ مزہ کوندرمکی وعد بووردیلر . ببولدہ دیگر ولایتلردن کلجک کلہ لری ده طویلا بجه جنوبی آنادولو لغتلری نیک مقایسہ لی بر لجه سی آلدہ ایدلش اولاجق .

مجموعہ بی تہ ایچون ونه کیبی مقصدلرله چیقارمقدہ اولدیغیزی آرتق بونون قارلریغیز تقدیر ایتشدر در صانیز . وطنک ہر زندہ سلفکده کی سعید بک کیبی کندی عالمده خیرلر فعالیتلہ چالیشان تورک کنجلیری واردر ، جنوبی آنادولو ایچون بو کیبی مدققلری میدانہ چیقارقی ، مجموعہ بی اونلرک اثرلریہ معکس یایقی ، بو صورتلہ تورک حریتہ عائد بیلکیلری نشرہ واسطہ اولقی ، اک بووک املمز ایشته بو ایدی . مجموعہ مزک ہر صاپسندہ صفحہ صفحہ بو املمزک فعل حالندہ تجلیسی کورمکلہ بختیارز .

سر ہند کی « علی رضا » بک خلقیاتہ عائد یازیلری

قارلریغیز البت ذوق وعلاقہ ایله او قومقدہ در . اوزون سنہلر خلقیات تبعاتیلہ اوغراشان ، خلق شعرلریغیز عسیرتلمر ایچندہ کزہ رک ، خلق نغمہ لریغیز اک صلا . حیبتدار آغزلردن دیکلہ رک تدقیق ایدن علی رضا بک سنہ لردنبری طویلا دینی خلق وثیقہ لریلہ زنگین ، ملی حرث ایچون چوق قیمتلی بر کتبخانہ یہ صاحب اولان سعید بکده التحاق ایتش اولبور . جنوبی آنا دولونک دیگر برلرندن ده علی رضا رک سعید بک رک بوالی ایدہ چکنہ امیز .

ملتی سون ہر منور تقدیر ایدرکہ ملی حرثہ عائد اک اوفاق بر بیلکی بیلہ اک بووک برخیردر . ہر تورک کنبی و ہر تورک منوری بویلہ تدقیقاتلہ اوغراشارق ، ہر کس اللدن کلدیکی قدر تورک حرثہ بر قطرہ علاوہ ایدہ رک چالیشیرہ انکین تورک روحی میدانہ چیقاجق و تورک حرثک ایستہ دیکمز اومعظم آبدہ سی قورولاجق . او آبدہ نک بوتون مالزمہ لری براکندہ حالندہ وطنک ہر طرفہ سر بیل ، یا عصرلرک نسیانی آلتندہ ، یافردلرک دولابلرندہ ، یا اختیارلرک حافظہ لرنده کیزلی بولونیور . ہر کس آلدہ ابتدکی پارچہ بی میدانہ چیقارمالی . ہر منور او آبدہ ایچون بر طاش بولغہ چالیشمالی . ہر طرفدن کلجک بو پارچہ پارچہ طاشلرلہ درکہ برکون تورک حرثک عمومی ، ترکیبی ، بونون جہانک کوزلریغیز قلماشدیران بر شمشہ ایله یوکسلدیکی کورہ چکمز محشم آبدہ سی یایلاجق .

ہر کسدن رجاضر شو ، منورلریغیز ، ائی قلم طر تانلریغیز زہ یابویلہ تدقیقلری کوندرسونلر ، یا خود آلدہ ایتدکری عرہانکی بر وثیقہ بی بولاسینلر . برنجی شق یابامیانلر ، یعنی خلقیاتہ عائد اثرلری تحلیل و تبعہ وقت بولامیانلر ، ہیچ اولماز سہ ایدنچی شق اختیارلہ آلدہ ایتدکری اثرلری تدقیق ایدیلک اوزرہ زہ کوندرسونلر ، سلفکده کی سعید بک آرقاداشمز ہر ایکی صورتلہ ده مجموعہ مزہ معاونتی وعد ایتدیر ، ہم کندی تبعلری کوندرہ چکار ، ہم ده مالک اولدق لری اثرلری بولایاچتلردر . نتہ کم ایلک اولقی اوزرہ فیضی افندی نیک جونکی لطف ایلہ دیلر .

تدقیق ایدوب مجموعہ سی کندیلرینہ اعاده ایلدک .
بو اسکی وحقیقہ قیمتلی مجموعہ حقندہ کی ندقیقائیزی
قارئلریمزه عرض ایدیوروز :

«جونک» دینیلن اسکی شعر مجموعہ لری هب طولانی
ویاندن آچیلیر ، بوده اوله ، مشین قابلی ، بش پارمق
آنندہ ، بر قاریش بوینده ، طولانی آچیلیر ، بعض
صحیفه لری کووه ییش ، بعض صحیفه لری بعض برلری
اوقونماحق درجده سیلینمش ، اسکی ، بریجق ایکی
عصرلق ، ۱۲۷ یپراقلی بر مجموعہ .

یازی اکثریت اعتباریله قلعیدر . بعضاً چوق
کوزله ، بعضاً بر قاضی یازیزی ، بعضاً ده عجمی بر
چوچوق یازیزی ، بللی که مجموعہ بر قلمدن چیقمامش .
فیضی افندی اوز ایکنجی عصر صوکرلنده یتیشدیکنه
واون اوچنجی عصر اواسطنده وفات ایتدیکنه کوره
یاکندی اوزون حیاتنده ، یاخود وفاتندن صوکر
مجموعه به برچوق قلملر قاریشمش اولاجق . بونلرهم
یازینک چیرکینلکندن ، هم املاک بوزوقلندن
بللی « عارسز » ی « آرسز » «امثله» ی « اسله »
شکلنده یازمق کبی خطالری البت فیضی افندی یاجماز .
مجموعه نک بو آکلهه حالی بویامالی ماهیتی بر قاج
قسمدن عبارت اولماسی ده پک کوزل کوستریور .
ایلك بش اون یپراق یازی اعتباریله فنا ، اصل مجموعہ
اوندن صوکر مشهور « جامی » نک فارسی بر لفتیله
باشلیور . بو صحیفه مزین بر باشلقه ، رنگلی ومنتش
چرچیوهلی اوله رق سوسلودر . یازی انجه نکت . نعتدن
صوکر عربجه بر حلیه ، صوکر « قصیده فیضی »
سرلوحه سیله متعدد منظومه ل .

اوچنجی قسمینه سوسلو ، منتش باشلقی بر صحیفه
ایله باشلیور ، بورایه برچوق خطبلر یازیلشدر .
کرك باشقهلرینک ، کرك فیضی افندینک قلمندن
چیقمش عربجه ، فارسیجه منظومه لری وخطبه لری
بر طرفه آیردقدن صوکر مجموعہ ده کی تورکجه شعرلری
بر قاج قسمه آیرا بیلیرز .

اولا ، عروض شاعرلندن انتخاب ایدیلن پارچهلر
« عازلی » « روانی » ، « حیرتی » « فراقی » ،
« شهیدی » کبی مشهور اولمیان اسملرله ، « عطایی » ،
« حالی » کبی اورنا حالی ناظم لردن ، « حمدی » ؛
« نجاتی » ، « ابن کمال » ، « باقی » کبی مشهور
شاعرلردن متعدد غرلر و منظومه لر آکینمش ، بو کبی
شعر مجموعہ لرنده بو جهنک قیمتتی بزہ هانکی شاعرلرک
او دورده مقبول اولدیغنی کوسترمسندہ در . بالخاصه
مجموعه ده اک چوق « عاشق عمر » دن انتخابانده بولو-
نلش . مجموعہ نک هر یرنده ، هر قسمندہ عاشق عمرک
عروض وزنلی منظومه لری وار .

ویرم سکا چک بدنن ألك ای ملك الموت
جانامه بخش ایله دیکم جانمہ دکہ
یتنی حاوی مشهور غزلندن طوتکیزده :

کلشنده فغان ایلر ایکن بلبل شیدا
کل بلبله بلبل کله کل خاره دولاشدی
ای عاشق عمر آج کوزکی باقی شو جهانہ
مکاره کوزم کوزلری مکاره دولاشدی
کبی اولدقہ کوزل منظومه لرنه قدر بوزلرجه عاشق
عمر منظومه لری مجموعہ نک هر طرفنه سرپیشدیرلش .
انتخاب ایدیلن منظومه لرنده اولدقہ بر ذوق کور-

ستریلدیکنه شاهنر . « باقی » نک :
فتنه عالمی اول قامت رعاندن بیل
هر بلا کیم یتیشور عالم بالادن بیل
مطعلیله باشلایان معنادار غزلیله ، « مدای » نک
شوخ جناسلرله طراوتلی شو منظومه سی کبی :
لبرک أمسم دیدم اول دلبره أمما دیدی
کیمسه به بو سری افشا ایلمه أما دیدی
یا کیلوب یوزینه فارشی زخربنه کل دیدم
خشم ایدوب قویینه اول غنجه نم لالادیدی .
« ابن کمال » شویله بر بیت سویله مش :
ای اجل نولدک ایدوبسین بکا ایتمه عجله
مله صبر ایله ده بز بولیشالم اول کوزله .
مجموعه دن اوکره نیورزکه بویته ابوالسعود ، زکریا
افندی ، سنان چلی ، قاضی زاده کبی شیخ الا-
سلاملر و دورلرینک مشهور علماسی هب نظیره سویله-
مشر . ابوالسعودک نظیره سی شو :

ای اجل بالله امان ویر باکه قیلمه مجله
صوک نفس دوش اوله شاید کوزوم اول بی بدله
مفتی قره فیضی افندی ده هیچ دورورمی ؟ اوده
بر نظیره یامش :

ای اجل صبره کرم قیل بزہ ایتمه عجله
چونکه آخر ویره ووزجان اوشلم یزله
باشقهلرندن انتخاب ایدیلن بو عروضلی منظومه لر
ایچنده اجتماعی تدقیقات ایچون قیمتتی حائر پارچهلرده
ور . مثلا « معجون سلطانی » منظومه سی . مسعط
طرزنده اولان و :

کک ای اهل روحانی ، بیلنلر اشبو عرفانی
ایشیدک قول لقمانی ، بودر معجون سلطانی
یتیله باشلایان بو منظومه ده او معجونک نه کبی
دردلرہ دوا اولدیغنی صاییلوب دوریور :
سفادن قلبی شاد ایلر ، بدن ملکندہ دادایلر
کوزین نورک زیاد ایلر ؛ بودر معجون سلطانی .
صوغوقدن ، معدده دن ، اختیارلندن کله چک هرورده
دوا اولان بو معجونک برده رچتہ سی وار ، بورچتہ

مظومه نك آلتنه علاوه اولونمش : دارچین ، ساقیز ، هندجوزی ، زنجفیل ، زعفران ... الخ کبی بکرمی قدر مواددن بشر درهم قاریشدر یلارلق یا ییلاجفی کوستن بر رچته !

تایاً باشقه شاعرلردن انتخاب ایدیلن همه وزننده کی شعرلر . بونلر عروض منظومه لری قدر جوق دکاسه ده همه دن کوزل پارچهلر انتخاب ایدیلش . ایشته ییلدیکم بر نورکی که جموعه ده شکل ی شویله یازیلی :

آقسام اولدی نه قراکلق کیچهلر
صباح اولدی تمجید ویرر خوجهلر
نازلی یارم ایل قویننده کیچهلر
شاق بلبل وار او یاندر یاری

بو حال ایشته او کورر وغافل ماضینک ماعون بر میرائیدر . اسکی ادبیات نك اک بوبوک شاعرلری سلطنت هواسنک ویردیکی اوغفلت ایچنده تورک کله سنی هپ بویله استحقار مقامنده قولاندیلر .

« باقی » :

تو ک اهلنک ای خواجه بر آزاباشی قبادر !

دیدیکی کبی « نفی » ده :

تورکه حق چشمة عرفانی حرام اتمشدر

دیلمکدن چکینم یور ، حق « ندیم » بیله :

نه بولش بر ایکی تورکدن ...

دیبه تو کلکی نیشتیرلیور . [۱]

« سید » نامنده کی کیمسه ده عینی ذهنیتله تورک لکه بر جموعه یازمش ، فیضی افندی ده بونی جموعه سینه آلمش ، قباحت شخصلرک دکل عصرلرده کی ذهنیت کدر ، « سید » ک جموعه سی شو قطعه ایله باشلیور :

تورک قمنه منت ایتک اولوری

قارنده طلاخی شیشدکدن کری

بیگ نصیحت ایتسه ک برین آلوری

اوفکه لنوب عقلی شاشدقدن کری

کوزل بر تورکجه ایله و تورکجه نك کندی وزنیه تورک لکه بالطه صالایان بوم مظومه نك اوندن صوکر اکی قطعه لری غلیظ صورته دوام ایدیور . اعماعصرلرک کتیردیکی بو غفلت ایشته بوکی شاعرلرده بسلته بسلته حالا بریر یاشامقده در . حالا بعضی دونه لک قافلر کورمیوری بزکه بر ایرغادینی چاغیراجفی زمان « اولولان تورک » دیبه خطاب ایدر ، حالا بعضی کویلیلرک بر قباحت یا نجه « نه یابارسک تورک لک » دیبه اهداره قالدیفنه شاهد اولمیوری بز؟ فورطنه کسیدکدن صوکر ا بر مدت اولودالغله دوام ایدر ، ماضینک ملیت سزلیکی چوقدن کومولدی ، یالکسز جاهل طبقه ده حالا اولو دالغه حالنده تأثیری قالان اوغفلت بقیه سنی ده هرمنور ، هر نرعه تصادف ایدر سه در حال اولدی برملیدر .

[۱] « تورک تجدد ادبیاتی تاریخی » اسماعیل حبیب ،

درویش اولسه کیرسه قیلان پوستنه
سلام ویرر جان باغیشلار دوستنه
قالق اقدم کونش دوغدی اوستنه
شاق بلبل وار او یاندر یاری .

« شمی » نك ده کوزل بر قوشمه سنی اوقویالم :

بر کوزل چیقارمش کلن فسدن

کوله رک مجلس رندانه کلدی

نوش اتمش باده بزم الستدن

درمکنون سویلر مستانه کلدی

غالباً شهریدر شربتدر سوزی

چرخ فلک کبی رقص ایدر کوزی

سودندن آریلش بر کوربه قوزی

تکة عشق ایچره قربانه کلدی .

هله شو قوشمه نه قدر کوزل . نه قدر طبیعی ادالی ،

بالخاصه اوچنجه قطعه ده نه قوتلی بر تابلو جانلیخی وار :

صباحدن اوغرام بن بر جنانه

چیقمش سلطان اولش ایلک اوستنه

جالین کوردم ده صلاتن ویردم

سلامنه دوردم بولک اوستنه

بیلم سرخوش بیلم او یقودن قاتممش

مستانه کوزلر سورمه لر چکمش

سنبل صاچین بیاض کردانه دکمش

قویو او بومش اینجه بیلک اوستنه

دیشلری چوزولش اینجولر کبی

بونی اصول بیلور اوصول دال کبی

یا پراق اورتاسنده غنجه کل کبی

بشیلر باغلامش آلك اوستنه

احمد بک بوزلاخی

— ۳ —

[منبجه] داوولرچالیندی و دوکون اذوقلی
آنلرنی کپرویکی برکونده :

باراده سنیه ؟ کوندرلش اولان قابوجی باشی
شهره داخل اولور .

یابدینی تحقیقات ایله قرق کوندن بری دوام ایدن
دوکونک صاحی احمد بک اولدینی آکلار وهیچ اهمیت
وبرمه رک بو کنجک دوکونتی بوزمادن ، حتی کندیده
بر ایکی دعوتده بولونمق صورتیه وظیفه سنی افشا اتره .
خلقک آره سنده قهرمانلق بوکسکلی ایله شهرت
بولان احمد بکک احوال خصوصیه سنی تثبیت ایدر .

دوکون پتهر پتیمه ز (احمد بکی) حضورینه
دعوت ایده رک فرمان هایونی ؟ .. تبلیغ ایله ، برابرجه
استانبوله حرکت ایتک لازم کلدیکنی احساس ایدره .
احمد بک بو خبری دویار دویماز قابوجی باشی به
قاشلرنی چاتاریق :

— نی کونوره جک قوتک قاچ کبشیدن عبارندر ؟ ..
دیر ..

قابوجی باشی تبسم ایله ؟
— سنک کیبی بر بیکیده قوت پتیمه ز ومقابله
ایدلزه . بن سزی جبراً کونورمکده کله دم . بر فرمان
تبلیغ ایدیورم مطیع بر نورک ایسه ک بمله برابر
کلیرسک ! ..

(ایلبکی اوغلی) بو ارککجه تکلیف قارشوسنده
أکیله رک کمال حرمتله ، برابر انه نانبوله کیده چکنه
سوز ویرر .

ویردیکی بو تهلکلی سوز ، بوتون قصبه خلغنی
مأیوس ایدره .
اوج کونلک کلین [کونده شلی] خانم صاحینی باشی
بولار .

عشیرت دلیقانلیلری هیجانلر ایچنده چیرپنیر .
ایل بکلی اوغلی تک بو اطاعتی خلق طرفدن حیرتله
قارشولانیر . حتی کندینه حدت ایده نلرده اولور .

سوز کسیدکدن بر مدت صوکره ، آزمنی ملتنه
منسوب سفیه برقادین احمد بکک ریفقه سی (کونده شلی)
قیزه صوقولاریق احمد بکک استانبوله مطلقاً اعدام
ایدیله جکنی و بناء علیه : اوج کونلک بر طول وقره
بختلی اولاریق قلاجغنی سویلر وزوالی قادینک قلبنی
داغدار ایدر .

بی چاره کنج و کوزل کلین سی چیقیدینی قدر

آناوارزا ، قلمسی

قیوریلدقجه قیوریلان ، یتشیدی طاش آباق ..
« آناوارزا » قلمه سنک ، صوگ بولنی تماملار .
دونه دونه قایب اولان ، باصیلان صوگ باصاماق ..
اونوتولش تاریخلری ، بره بره صایقلار .

باشدن باشه بر این اولان بو قلمه نك ایچنده ..
حس ابتدیکم هیجانک ، اسمنی آه ، بیلسه کز !
عصرلک سینسی گولن ، بو تنها ایزبه سنده ..
وجودیه ز دیکن اولور ، درینلره اینسه کز !

شکلاری غریب طاشلر ، رنگی مبهم او یوقلر ..
یاری صیزان ضیالره ، آله و آله و طوتوشور .
قیریق ، طوبال ستونلر ویونتولش قوووقلر ..
بردنبره جانلانهرق ، پارچا پارچا اوچوشور .

« آناوارزا قلمه سی » که : بویوزده کی اثرلر ..
بیک وقمه نك تاریخیدر ، باقیلدقجه بوکسه لیر .
اوچیوز آتک شاخانهرق ، چیکنه دیکی بویولر ..
بو بلده نك اتکیدر ، باغریلدقجه سس کلیر .

۱۲ — مایس — ۹۲۸

برهان الدین صادوق

ثالثاً فیضی افندینک اصل کندی شعرلرینه کنججه ،
بو رحمتلی مفتی افندی بک ایکی وجهه سی واردر ، بری
مدرسه کورمش ؛ فارسی عربی اوکره نمش عالم مفتی که
بو جبهه سیله شعر یازاجنی زمان هپ عروضه مراجعت
ابتدی . برده سلفکده ؟ تورکلکک اک متکاتف ،
اک صاف قالمش بر وطن یارچه سی اولان ایچ ایلده ،
خلق شعرلری ، خلق نغمه لری ، خلق لهجه لرله
یاشایان فیضی افندی که بو جبهه سندن شعر یازاجنی
زمانده مجیه مراجعت ایله دی . بناء علیه اونک
شعرلرنی ده بو ایکی قسمه آیراریق ، مجموعه سنده کی
منظومه لرندن مفتی افندی بک معنوی چهره سنی کورمکه
چالیشالم :

— صوکی کله جک نسخه ده —

ام

بم یرمه اون ، ساوا .. اون اوقشا !.. دیر و آتیه
اوزه نکی اوراجنی صیراده ، قیز تکرار قوشارو آتک
کنه یاپشیر ، کوز یاشلریله :

— بنی ، یا کوتور ، یا تولدیر !.. دیر .
بو صوک خطاب احمد بکه اویله تأثیر ایدرکه :
اگر سوز ویرمه مش اولسه ایدی مطلقا بو یولجیله ایدن
صرف نظر ایده جکدی .
فقط : نه چاره سوزنده دوروق اونک ایچون بر
حیثیت بورجی ایدی .

کوزلری افقرلی تماشایدر کیبی دالیدی ؟ خیالنده
عشیرتک کنجلی طرفندن قابوجی باشی یه قارشی بر
عصیان یاپلمش اولماسنی وزورله اولسون کندیسنک
کیمه سنه مساعده ایدلمه سنی و بونک ویردیکی سوزه
قارشی بر (حیله شرعی) اولاییله جکئی تخمین ایدرک
و بونی احساس مقصدیله عشیرت ده لیاقتلیلرینه خطاب
باشلار :

می !.. می !..

بوچه داغر سزه بر سوالم وار .
هانی سزه قونوب ، کوچن ایلیمز .
بذوب عرب آتیه دملر سورهنلر
کوزونده بور کوزو قانلی دیجمز

آلارک اوستنه ماوی کییه نلر [۵]
اویچی ، بشی بورده بم دیه نلر
شو قره چایدرده چری دوکه نلر [۶]
بوکون نیچین بورغون بزکین ، ایلیمز

آلنده ساطیرله یاننده یاتیر
قادر مولا نقصانی سن بیتیر .
زده یسه طوبرانم چکر ایله تیر
کیم بیلیر کیم ، زده قالیر تولومز

(ایل بکلی اوغلی) سویلر آغلامه
خنجر آتوب بوره کی داغلامه
کیدییورم بنی یولده اکلیمه
امر حقدن آبری دوشدی یولومز

دیر و آتیی کال شدنه سوروب آرقداشلیرینه بیشر .
ایرنسی چارشانجا کونی یولاری عموجه زاده سی
(علی قاضی اوغلی) کسدیکی کوپری باشنه کلیر ،
احمد بکک قانیه بر فریبیک چوکر .

[۵] دلیه نلیله ، قالدیری اقلرینه اشارت ...
[۶] چوق دفعه سیاه چایراچنده عسکر و وکشدردی

فریاده باشلار ؛ قوجه سنک قارشینه چیتار :
— می .. آلهدن قورقاز ، بنی اوج کونک
چیچکی صولمایان بر چیمک [۱] کبی بر اقوب زویه
کیده جکسک ؟ ..

دیر ایسه ده ، سوزینک نوری اولقله شهرت بولان
احمد بکی قرارندن چوره مز .
احمد بک ، بک متأثر اولدی بی بو وقعه اوزرینه
آلنه صدغلی سازینی آلیر و کونده شلینک کوزیاشلیرینه
سازینک حزین نغمه لریله جواب ویرن شو یانیق
(دو یوغی) اوقومغه باشلار :

نه سدی باد صباح سوکولدی یاره
بن کیدیورم ، کومور کوزلوم آغلامه
آغلامانک وقتی بکدی نه چاره
آل چیشنوب [۲] قره لری باغلامه

بوکلندی بارخانم کیدیورم بنه
واری کیدوب کلن عجب بو یوله
کومور کوزلوم دایر ، کل نازلم هله
بن کیدیمجه آرقامدن سن آغلامه

انکین اووایانار ، یانار یورد اولور [۳]
هر یر سنی بر آلیجی قورد اولور
بن کیدیمجه ، یوره کنه درد اولور
کنند آتوب ، یوللری باغلامه ..

کوزهل (کوندهش) آغلار ، آغلارسیلینیر
ماه یوزینه ماهر امانی [۴] بورونور
بن کیدرسه بری دها بولونور
واروب بدن کونوسنی پیله مه

[ایل بکلی اوغلی] دیرده چالیندی قل
بم تولمه ضایع اولماز یا عالم
کیدییورم سه و دیکم بلکه کله مه
کلیر دیبه یوللری ، بکله مه

سازینک سسی کسایرکن اولجه امر ایتدیکی آتی ده
کلش و حاضر لانتشدی .
آلنده کی قیمتلی سازی کونده شلی یه اوزاتیر ویو
کوچوک نطق ایله :

— کوندهش !.. سازم سکا ارمغان اولسون ؛

- [۱] چیمک : فدان ، کوربه دال . .
[۲] چیشنمک : دکیشمک ، چوزونمک
[۳] بومطرح : جفا کوره کوره تریبه اوله جفتی ...
[۴] ماهر امانا : باش اورنوسی ، آل حاولوسی

ہی .. یایلام .. ہی ..

استانبولدن فرمان کادی نیدیم
کوچ چکوبده مرانبه کیدیم
یایلام سنی کیمه امانت ایدیم
بن کیدیوم ، تلی یایلام قال قالان [۹]

بیکارلک یوصون توندون آقاسین
منکشهل دوزه چیقسین قوقاسین
کزدیکم یرلره انسان چیقماسین
بن کیدیوم ، تلی یایلام قال قالان

[سلطان آباش] ندره که [۱] باغلی اولور
صویک ایچن خستلرک صاغلی اولور
کوردلر ، چیقار اوستکزه آغای اولور
بن کیدیوم ، تلی یایلام قال قالان

سلطان آباش جله داغدن اولودر
قار آقیدر اون بش داغک ندریدر
عرب آتله ، قوچ سیکیدلر بریدر .
بن کیدیوم تلی یایلام قال قالان

(ایل بکلی اوغلی) کسدرمه یورکانی
آلا کوزدن کلیر یوره ک دومان
آردی بوزلاق ، اوکی یایلاق چیمانی
بن کیدیوم ، تلی یایلام قال قالان

— دوام ایدمک —

ع . رضا

میتندہ برابرجه استانبوله قدر کونورمکده اولدینی
ارقداشلرندن برینه کندیسنه بر ساز کتیرلمه سنی رجا ایدر .
احتیاطاً واکنجه ایچون برابرلده کونورمکده
اولدقلمی سازلردن بر دانه سنی تقدیم ایدرلر .

او کیجه قابوچی باشی اوراده قلمغه قرار ویرمش
یوکار چوزولمش ، آتله اوتلامغه باشلامش ، چوبوقلر
دولش ، آقشام حاضرلقلمی باشلامش کن (احمدبک)
سازینک تللمی آرمه سندن شو قوشمه بی انشا ایدیوردی .

بن آئی عم اوغلی ، یانکه کدم

قصوم رجا به ، آمانه کدم

بیقلمش بنایی ، یایلام دیرکن :

بوزوق بر خرابه یورد ویردک بکا

اوکود ویردم سکا سوز کار ایتدی

(موزی) نک خیالی کوزدن کیتمه دی

دشمانک صاردی بی یارا بیتمه دی

جراحم دیه سن ، (اود) [۷] ویردک بکا

سفر اکنده چوق وقت طعام بیدیردک

دوسته ، دوشمانه ، بلی دبیدیردک

یوره کم نهوینه ، انشترده کدیردک

توتونی چیقماز بر ، (ثورد) [۸] ویردک بکا

سامهین هیجان وحیرت ایله بو مرشبه بی دبکر کن :

(ایل بکلی اوغلی) صارار یاراسین

اوبیر دنیا ده سن ، جنت کوره سین

تمی طوبراقلر ، ده لوب توره سین

قویوم قیرمغه ، (قورد) ویردک بکا

نورکو بیتهر ، بیتمه ز (ایل بکلی اوغلی) شدتله

آیاغه قلقار .. یوکسه ک سسله :

— آغالر ... همان کیدملم زیرایشطان اطرافده

دولاشیور بوراده قالیرسه ق بن استانبوله کیتمه کدن

جایاجق کبی اولویورم ..

بونک اوزرینه آتله حاضرلانیر ودرحال یوله چیقیلیر

اوکون غروبه دوغری یوللری ایل بکلی اوغلنک

یایلامی [سلطان آباش] ه تصادف ایدم . وکجه بی

اوراده کچیرمکی مناسب کورورلر .. بوک بر آتش

یاقیلیر ، بیک ینیر ، قهوه لرا بچیلیر ، هرکس ا تراخته

چکیلیر .

ایرتسی کون فجر زماننده یولخیاغه مباشرت ایدیله

جی بر صیراده احمدبک ائنه سازینی آلارق یایلاسنه

قارش بر وداع قوشمه سی سویلر :

[۷] اود : زهر ، سم

[۸] اورد : یانغین

جنوبی آنادولو تاریخنندن یار اقلر

ماضیده آطنه

رمضان اوغللری

ایکنجی صفحه : مصریلیر دوری

رمضان اوغللری بکلکنک بوتون حیاتی اوج بارز صفحه یه آیرا بیلیرز : مستقل بکلک ، مصر حما- یه سنده بکلک ، عثمانلی اداره سنده بکلک . برنجی صفحه برنجی مستقل رمضان اوغلی بکی « میر احمد » له باشلیور ، اونک وفاته قدر دوام ایدیور . اوغلی ابراهیم بک زمانده ایسه مصر مداخله لری بانلامشدر ، لاکن رمضان اوغللری در حال مصریلیرله بیون آکیور ، ابراهیم بک استقلانی مدافعه ایچون مصریلیرله عنودانه مجادله لده بولونیور ونهایت بو اوغورده حیاتی بیله فا ایدیور . آرتق اوندن سوکرا رمضان اوغلی بکلکنده ایکنجی صفحه آچیلدی : مصریلیر دوری . تاریخلرک بو ایکنجی صفحه حقتده ویردیکلری معلومات برنجی صفحه به نسبتله ده قاریشیتدر . ابراهیم بکدن سوکرا اوغلی « حمزه » بکلک جالس اولدیغنی بیلوروز . بونک مخلصی « عزالدین » در عزالدین حمزه بک نه زمان قاعد اولدی ، نه قدر مدت حکومت سوردی ، بونلر قطعیتله بللی دکل ، « محمد زهت » بک تاریخ انجمنی مجموعه سنده کی مقاله سنده حمزه بک ۸۱۹ ده آطنه حکومتنک توجیه ایدلدیکنی قید ایدیور . « خلیل ادهم » بکلک « قرمان اوغللری حقتده وثائق محکوکه » نام اثرنده دخی بو حمزه بکلک اولجه مصریلیرله التجا ایله مش اولدیغنی او کره نیوروز . نته کیم حمزه بک مصرک شام والیسی « تنیک میق » معیتنده ، یعنی باباسنه قارشی حربه کلن وباباسی ابراهیم بکی آطنه جوارنده مغلوب ایدن دوشمان اردوسنده بولنمشدی .

بعض مورخلرده حمزه بکلک حکومتنک یالکیز آطنه به منحصر اولدیغنی ذکر ایتدیکلری کیمی « دول اسلامیه » نک قید ایتدیکنی بر روایت کورده حمزه بکلک عموجه سی محمد بکلک کندیسندن اول آطنه بکلکنه کچدیغنی ایشیتمش اولیوروز . بوتون بو کشمکشلر آراسنده محقق اولان بر شی وارسه اوده حمزه بکلک

مصریلیر آئنده بیچاره بر آلت اولدیغنی و کندیسنک بکلک مقامنه صرف مصریلیر طرفندن اقعاد ایدیلش بولندیغیدر .

حمزه دن سوکرا میدانده اونک ایکی عموجه سی کوریوروز . « میر احمد » ک اوغللری محمد و علی بکلرکه محمد زهت بکلک قولنجه حمزه نک وفاتندن سوکرا یرینه عموجه سی محمد بک کچدی ، فقط مصریلیر میر احمدک دیکر اوغلی علی بکی ترجیح ایتدیکلرندن آطنه حکومتنی بو ایکنجی سنه ویردیور ، ایکی برادر مدهش بر تحت قاواغاسنه طونولدی ، نهایت ایکیسی ده حکو- متدن محروم قالارقی بر یرینه آلتنجی حکمدار « داوود » بک کچدی .

حالبوکه « دول اسلامیه » نک حقتی تردبنه نظراً بو ایکی برادر دن هانکیسینک داها اول جالس اولدیغنی بیله قطعی اوله رق معلوم دکلدر . عرب مورخلری ابراهیمک قتلندن سوکرا محمد بک خلعت کیدیر بله رک امارته تمین اواندیغنی ، لاکن بر سنه سوکره تکرار بو محمد بکلک مصره کیتدیکنی یازیورلر مش . بو ، دوغری ایسه آراده « حمزه » بکلک حکومتی بوسبوتون کورولتویه کیتمک لازم . بو قارغشه لقلره آنجق شو احتمال وضوح ویره بیلیر : حمزه ، محمد ، علی بکلر بلکه ده عینی زمانده ، فقط مختلف محلرده حکومت سوردیلر !

مصریلیر طبیعی ، رمضان اوغلی حکومتنک تک بر بک عهده سنده ، یکپاره بر وحدت حالنده ، قوتلی بر منظره کوسترمسینی ایسته مز لودی . اوننی بوبله حمزه بکلک ایکی عموجه سی آراسنده تقسیم ایتدیور ، حمزه بکلک یالکیز آطنه به منحصرأ حکومت سوردیکنی حقتده یوقارده ذکر ایتدیکنی زروایت بو احتمالی تأیید ایتدیکنی کیمی ، عثمانلی تاریخلرینک اشارت ایتدیکنی وجهله محمد و علی بکلر آراسنده قانلی قارداش قاوغالری اولابیلیمک ایچونده هر ایکیسینک دخی رمضان حکومتندن برر پارچه به صاحب اولماسی لازم کلیر .

محمد و علی بکلر ساحه دن چکیلدکدن سوکرا عثمانلی تاریخلری « آرسلان داوود » ک آلتنجی حکمدار اولارق تخته کچدیکنی ذکر ، فقط بونک هانکی تاریخنده اولدیغنی قید ایتدیورلر . « کسه الاخبار » صاحب مشهور عالی ایسه تاریخنده بولردن هیچ بحث ایتدیکنی خالده « فصول حل و عقد » نام اثرنده علی دن سوکره کیمک اوغلی اولدیغنی کوسترمکسزین ۸۶۶ ده « دندار » بکلک جالس اولدیغنی ، بعده « حسن » اوندن سوکراده « غازی » بکلک رمضان اوغلی تخته کچدیکنی و اوندن سوکرا « داود » بکلک جانشین اولدیغنی ذکر ایدیور .

ایدلی . شهسز داوود بکی مصرلیلر تشویق ایتمش اولاجق . مصرلیله ایکی دنه غلبه چالقله مغرور اولان شهسوار بک رمضان اوغلی داوود بکه یایدی حربه مغلوب اولدی . داوود بک بو ظفری مصر سلطانه بیلدی . سلطان « قایدای » آلدینی خبردن چوق ممنون اولدی . لاکن نه مصر سلطانهک ، نه رمضان اوغلیک بو سو نیجری چوق سورمه دی . یکیدن کندنی طویلايان شهسوار بک داوود اوزرینه یورودی . رمضان اوغلی فنا حاله مغلوب ایلدی . داوود بک « ایاس » قلعه سنه قایمغه مجبور اولدی . فقط شهسوار بک ده ایشک ایلرینه وارماریق ایستان . هه عودت ایلدی .

بو وقایع مجرتک ۸۷۵ سنه سنه جریان ایدیور . دی . اوندن سوکره بوتون تاریخچه یکانه معلوم اولان حاده ۸۸۵ سنه سی رمضانک ۱۹ نده دیار بکر جهتنده واقع بر حربه داوودک مقتول دوشدیکیدر . آلته ده کی رمضان اوغلی دیار بکرده نه آرابوردی ؟ مرعش ، ایستان ، عینتاب حوالیسنه حاکم اولان دولغادیر بکلکنی یاروب دیار بکره ناصل کچدی ؟ تاریخک بو قویو قارا کلفنی تنور ایلده جک هیچ بر لعه یوق . شهسز او جهتره . مصرلیلرک یوزدن کیتمش اولاجق . اغلب احتمال او دیار بکر سفینه سببه یته دولغادیر اوغلیله مصرلیلر آراسنده کی حر بلردر . بو احتمالی شو اسابدن استخراج ایدیو ز :

بر کره دولغادیر حکومتی زمان زمان قیصری ، سیواس ، دیار بکر ولایتلرندن واسع قسملر ضبط ایلده جک قدر کنیشه یوردی . نه کیم شهسوار بک مصرلیله مغلوب اولونجه قیصری جوازنده و سیواس ولایتی حدودنده بولنان « زاماتی » نامنده کی قلعه سنه التجا ایلشدی . وینه نه کیم شهسوارک برادری علاء الدوله زماننده دیار بکر یوزدن دولغادیر حکومتی ابله ایران دولتی آراسنده حر بلر یایامشدی .

ثانیاً . مصرلیلر دولغادیر اراضیسنه تجاوز ایچون هپ « حلب » ی اس الحرکه انخاز ایدیورلردی ، اوسفرده ینه اوله یامش اولاجقلر ، نه کیم داوود بک حربه مقتول دوشدیکدن سوکره حلبه کتیریلوب دفن ایلمشدر ، حلب . مصرلیلرک آئنده ، و داوود بکده . مصرلیله تابع اولدینی ایچون بو طبیعیدر .

ثالثاً . مصرلیلر داوود بکک مقتولیتنی موجب اولان حربدن بر سنه سوکره شهسوار بکی ده مغلوب و در دست ایتمک موافق اولدیلر . سنه لردنبری شهسوار بکک . مصرلیله قارشی قازاندینی ظفرلر مغرور مصر ملوککنی فوق العاده داغدر ایدیوردی . شهسوار بکک اوقوتی یالکیز کندیندن دکل عثمانلی دولتک مظل-

شیمدی به قدر بو حوالیده رمضان اوغولرینه عائد اثرلرک هیچ بر کتابه سنده عالی نیک بحث ایتد . یکی بو دندار ، حسن ، غازی اسملرینه تصادف ایدیله مشدر ، ذاتاً عالی هر اوچنکده کیمک اوغلی اولدینی ذکر ایتیمور . بوتلر اغلب احتمال حکومه کیمه مشلر سده بعض بلده لرک والیدلکرنی یامشلردر . شیمدی لک تاریخاً متحقق اولان جهت ، رمضان اوغلیلرینک آلتنجی حکمداری « داود » بکک اولدیفیدر ، داوود ابراهیم بکک اوغلیدر . یالکیز بوتکده جلوس سنه سی مجهول اولدینی کچی ، بوتون تاریخچه ، شیمدی به قدر ذکر ایتدی کیمز بوتون منبعلرجه بوتک حقتده ویریلن یکانه معلوماتک بو داوود بکک (۸۸۵) ده ، دیار بکر جهتنده وقوعه کلن بر حربه مقتولاً وفات ایدوب حلبده مدفون بولتدیندن عبارتدر .

تاریخ النجمی مجموعه لرینه « دولغادر اوغوللری » حقتده قیمتدار بر ساسله مقالات نشر ایلن « عاریق » بکک اثرنده ، داوود بکک تماش ایدن مهم بر معلومات وار . دولغادر [۱] اوغولرینک سکزنجی حکمداری اولان « شهسوار بن سلیمان » عثمانیلرک یاردیمیه برادری « شاه بوداق » ک آئندن بکلکی ضبط ایتشدی . شاه بوداق مصرلیلرک اغواسیله برادری « ملک آرسلان » ی قتل ایتدیرمشدی . خلق اوندن « نفرت ایتدی . عثمانیلره مراجعت ایتدیلر ، فاتح سلطان محمدون شهسوار بکک کندیلرینه امیر اولماسی ایچون مظاهرت ایسته دیلر فاتح شهسوار بکه منشور کوندردی . شهسوار جسور ، عزمکاردی ، فاتحنده مظاهرت کورونجه برادرنی مغلوب ایلده رک بوتون بکک حاکم اولدی . شاه بوداق مصره قاچدی . لاکن بو حال طبیعی مصرلیلرک ایشه کلزدی . مصر سلطانی « خوشقدم » شهسوار اوزرینه بویوک بر اردو سوق ایتدی . فقط شهسوار بک مصر اردوسنی فنا حاله مغلوب ، وباش قوماندانلرنی ده اسیر ایلدی . مصر سلطانی « قایدای » زماننده ده او مغولرینک انتقامی آلیتمق ایچون اولکندن داها مدش برادر سوق ایدیلدی . بو اردو حلبدن دولغادیر اراضیسنه یورورکن شهسوار بک قصد ارجمه باشلادی . مصر اردوسنی اورماناق ، داغلق ، عارضالی اراضی نه قدر چکدی ، هر طرفه کیزله دیکی قوتلرله مصر اردوسنه مدش بر هجوم یایارق شانلی بر ظفر قازاندی ، بیکلرجه مصر اسراسی مقتول دوشدی . اوندن سوکره بو شهسوار بکه رمضان اوغلی داوود بکک آزاسی آچیلدی . آزالنده حرب اعلان

[۱] بزم تاریخلریمزده یالکش اولارق « ذوالقدریه » دینه شهرت بولان بو مرعش بکلکی خاندانک اصل اسمی دولغادردر .

لغتر دازلوق حقدنه

ایکی فقره

ایلك نسخه مزون اعتباراً اعلان ابتدك كه مجموعه به هب ساده ، تركيبز آچيق توركه ايله يازيلش يازيلر آليناجق . بعض قارلري مز كوندر فكلري مکتوبرده « نظر دقت ، رئيس جمهور ، قانون جزاء آب حیات... الخ ، کيبي بر جوق تركيبك باشايوب دورديفني سويله رك تركيبز لسانك ممكن اولماجفني آكلاتق ايسقيورلر . حالبوکه آرتق بو مسئله چوقدن جل ايديلشدر . اوله تركيبلر وارکه قيليشه حانه کشلردر ، اونلری عيناً قوللانيرز . نظر دقت يرينه دقت نظری ديمك البت كولومجدر .

لاکن لسانزدن ركييلری آمانك مهم بر فائده سی شوکه بر جوق عربجه وعجمجه لغتلر تركيبك قلمعاسی بوردن كندی كنديلرينه لسانزدن چكيلوب كیده-

هرتندن نشأت ايليوردي . « قایدای » بونی تقدیر ایتدی . شهسوار بکی اولا سیاسته تجرید ایتکی دوشوندی . فاتح سلطان محمد مراجعتله دیدی که : بنم نیتیم بالکمز شهسواری تأدبیر ، بوقسه دولغادیر اراضیني الحاق دکلدیر، اونو تأدیب ایدیم ، شهسوار بک یوزندن مصرک اوغرادینی ذاتی سیلیم ، اوندن صوکره بوتون دولغادیر اراضینی آل عثمانك اولسون بن بوکا راضییم .

فاتح بونك اوزرینه محیمی شهسوار بکک مهرالیر طرفندن تأدینه سس چیقارمادی . رمضان اوغلی داود بکک مقتولیتنی موجب اولان حربدن بر سنه صوکره دولغادیر اوغلی اوزرینه اوزمانه قدر کوندریان اردولرک هپسندن بوبوک بر اردو سوق ایلهدی .

« حیجان » نهری قیلرنده یایلان چوق قانلی بر حربده شهسوار بک مدهش صورنده مهزم اولدی . بوقارده ذکر ایدیلن « زمانتی » قلعه سنه التجا ایلهدی .

مصر قوماندانی قلعه بی محاصره ایتدی . شهسوار بکی بنه دولغادیر بکککنده بر اقدراجفته یمن ایدهرک قانجهجه تسلیم آلینجه درحال مصره کوندردی زواللی قهرمان تورک بکی اوراده بیک بر حقارت ایچنده ؟ قاهره سوقاقلرنده ، بوغازلرینه لاله طاقیلاروق دوه لر اوسقنده تشهیر ، نهایت وحشیجه چنکالاره وورولتی صورتیله افنا ایدیلدی .

— یتمه دی —

سوروك تلکیم

جکلردر ، چونکه بک چوق لغتلر واردرکه صرف ترکیب سایه سنده یاشیورلر . مثلاً هپچ کیمسه « بر بارداتی آب ایچدم » دیزه ، فقط هرکس « آب حیات ، ماء مطهر » کيبي ترکیلری قوللانیر . لسانزدن عربی وفارسی ترکیلر آتیلیرسه بر جوق اوله لغتلر ، کیره چی جوزولمش دبواری طاشلری کيبي بالدير کولدور یووار- لانه جکلردر !

یکن کون آحمقلردن بری یولک قیسنه بیغلمش بر کوه طاشی کوستره رک « باقیکنز ، شو سنکلر بویه بر جاده قیسنده نه مناسبتیز دوریور ! » دیمشدی . اوراده کی طاشلر نه قدر مناسبتیز اولسه هر حالده اونک « سنک » کله سنی قوللانماسی قدر مناسبتیز دکلدی !

ایشک فخر بی بویه لغت پارچالامق مراقنه مبتلا اولانلرک اک زیاده لغت جاهلرندن چیقما سیدر . کندیلری لغت بیلمه ، دیکلری ، لغت بیلمه بی بوبوک بر هنر تلقی ایله دیکلری ایچوندرکه مناسبتلی مناسبتیز لغت صاوورمایی بر معرفت صانیرلر . ایشته سزه بونلردن برینه غاند نوحاف بر فقره :

بر قاج کیشی بر مجلسده قونوشورلرکن لاف آراسنده « عسل » کله سنی کچور . بو کله نك « بال » معناسنه کلدیکینی بیلمه یمن جاهلک بری مجلسده کیلرینه صوریور :

— عسل نهدر ؟

جواب ویریورلر :

— بالدر .

آرادن بر قاج کون کچور . بر کون او جاهل ایله مجلسده کی او آرقاداشلری بر قیر کزینتییی یاییورلر ایچه بول یوزوندکدن صوکره بزم جاهل افندی بردنبره بر طاشک ارستنه اولوروب آمان آمان دییه بالديرلری اوغمايه باشلیور . آرقاداشلری تلاشله صوریورلر :

— جانم نه اولدک ؟

او جواب ویریور :

— عسلرم آغریور !

طبیعی هرکس قهقهه لرله کولمکه باشلا ینجه جاهل افندی حدتله آباغه قانقوب باغریور :

— یکی بن یکن آقشام سزه « عسل نهدر ؟ » دییه صورونجه . بزبکا « بالدر » دییه جواب ویرمه دیکزمی ؟ !! ..

§

لغتر دازلوق بویه تک لغتلره منحصر قانجه یته نیهسه نه . حالبوکه بوخته لغتک حاد درجه سنه وارانلر عربی وفارسی لغتلری بر دوه قطاری کيبي زنجیرلرله ، مصطلح ترکییلر شافغیرتیلی بر سلسله حالنده دیزیلیر . « ادبیات قدیمه » مزده کی نژی بیلمسکیز . اسکی

تربوری یازینار :

سورمه ناژ

یورغونلغك مفراط ، قرونك ومرضی حالنه سو -
رمة ناژ تعبیر ایده لرل . سورمه ناژ ، هنوز یورغونلق
قایب اولمادن ، فعالیتی فاصله سز دوام ایتدیرمه دن
دوغار معلم ویا ابونك صیتی نظارتی آلتنده اولدقنندن
استراحتنه امکان وفرصت بولامایان مکتبلرک وضعیتی
نه بقیه در ا .

فاصله سز چالیشانك نه درجه دهه مضر اولدیغی بوگون
طباده بداهت درجه سنده ثابت اولمش بر حقیقتدر .
مشغولیتله نه وقت فاصله ویرمه لیدر ؟ یورغونلق
تماماً حس ایدیلندن ، هر دورلو یورغونلغی تام زماننده
لروی درجه دهه فاصله واستراحتلر تمقیب ایتمه لیدر .

عجا چوجقلمرزه بونی تطبیق ایده ییلوری بز ؟
مع الاسف بو صورغویه ؟ ده رین بر اطمنانله
ثبوت جوانی ویره به جکم . بو نقطه نك ذاهای نه بی
آیدیلانماسی ایچون بو خصوصده برقاچ دو قننرک
کوروش ونجربه لرینی عرض ایده می :

آنوه رس په دولوزی لایوزتور آری دیره کتوری
دوقنور شویتن طلبه لک یورغونلغی نوزه زنده موقیتلی
نجر به ونندقیقاده بولنشلر ، شونتیجه بی اله ایتنلردر :
« مکتبه دوامه مجبور اولان چوجقلمر ، مکتبه دوام
ایتمه بوبده باشی بوش کزه نلره نسبتاً هر دورلو یورغونلغی
دها زیاده نامزددر لرل . یورغونلقلر مکتبه دوامله مسوطاً
متناسب بر صورتده آزارلر . چوجقلمر مکتبدن چیقارلرکن
مکتبه کیردکلرنده کی صحتنك چوغنی قایب ایتمش ، صو -
لفون ؟ بیر ایتش برچهره عرض ایتنکده در لرل . یالکز
اولکلنه قادر یاریم کون درس کوستهرن مکتب
چوجوقلمر نه نسبتاً اولکلدن سوکراده درس کوستهرن
مکتبلرده کی یورغونلقلرده شایان دقت بر نزابد کورو -
لنکده در . شونی ده انسان قوتله دیه بیلیرکه چوجو -
قلمرک نه قادر درس ساعتلی وارسه او قادرده بور -
غونلقلری وار دیمکدر . »

مکتب چوجوقلمرک بدنئ ناسنده قوتلی بر انکل
اولا بیلیر . شمید و موانر کیی تریه جیلر بو حقیقتی ده

منشیرلر « کونش دوغدی » کیی ایکی کله نك بسیط
بر سوزی سکز اون سطرلق جمله له افاده ایدر لدی :
قولاغی کوسترمک ایچون آلی قانك اوستندن دولا -
شدیرمق کیی بر شی !

بو بونک قاووقلی خوجه لر دن بری بوبله اصطلاحلی
و آغدالی قونوشمه فایت سراقلی ایتش . مثلاً طلبه لر دن
برینه « احمد افندی دستیدن صو کتیر » دیه جک
دکلی ؟ خایر بز خوجه افندی دکرمی میندرینک
اوزرنده بر آز دوغریلیر ، ایری قاووغنی قاشنك
اوستننه دوغری بر آز اکر ، پارمقلمرله بر آزده
اکسه سنی قاشیدقنن ، سجملری فلان ایجه حاضرلا -
دقنن سوکره :

— « احمد افندی ! موقع قهودکن قیام و خطوات
موزونه ایله جانب دستی به خرام ایده رک کاسه بلور
منظره لبالب آب کوثره و ماء مطهر املا ایله ! »
دیرمش .

خوجه بوبله قونوشمانی یالکز کندینه حصر ایتسه
بر شی دکل . ایستیمورکه بوتون طلبه لر ده اوله
قونوشسونلر . مثلاً « بوگون یاغمور یاغدی می ؟ » دیه
صور دینی وقت « اوت چوق یاغمور یاغدی » دیه
جواب ویرن طلبه سنی آزارلار ، شدتله تجزیه ایدر ،
لکن شو بولده جواب ویره بیلن طلبه سنی ده اک بو بونک
التفاتلره و مکافاتلره غرق ایلرمش :

— اوت ، بوروز نیروز ایامده ، آسان کبود فامده
تجمع ایدن سحائب سیاه و سراکب میاهدن باران
مناهی الجریان بتنظیر شدت طوفان روی زمین ریزان
وقر آرضه کرزان اولدی !

کونلردن برکون خوجه افندی او بوقلارکن مانغالدن
بر قیقلمجیم صیچرا به رق خوجه نك قاووغنی یا قغه باشلار .
طلبه لر « خوجه افندی قاووغکز یا سور » دیه علی العاده
کله لرله خوجه بی خبردار ایتسه لر بو ساده و بسیط
جمله دن دولابی آزارلانا جقلمرینی بیلدکلری ایچون
هیچ بری خوجه بی او یاندیرمه جسارت ایده میه رک
« سن سویله سن سویله » دیه بر بر لرینی نوزتمک
باشلار لر .

اک نهایت ایچلرندن اک مستعد اولانی سویله به جکی
کله لر ایجه طاسارلا دقنن سوکره آیاغه قالمقوب
کوروانتودن او یانان خوجه افندی به قارشنی خطابه
آغاز ایلر :

— ای استاد با کمال ، وهی خواجه ذی مأل ،
بو شا کرد پر کلال شو وجهله عرض مقال ، و کشف
مافی البال ایلرکه : درون جهنم مقرونی قبه حمام مثال
آتش تیز اشتعال ایله مشحون اولان مانغال بی وبالدن
بر شراره چابک رفتار جانب قاووقلمر نه پرتاب وفرار

ایلیوب

بوتقونه بوتقونه . دوشونوله دوشونوله سویله ن
بو سوزلر بیتمه دن خوجه آتی باشنه کوتورور کوتورور
باقمش که قیغاجمک آتشی قاووغک یاریسنی چوقدن یاقش !

تجربه لرله اثبات ایتشدر .

مکتبلرده قصر بصر لغك ده كیت و کیفیت اعتبارله نه درجه آرتقده اولدینی احصائیانله ثابت مؤلم حقیقتلر دندر .

« چارینغ » ۷۵۲۳ شخصی اوزرنده بصری تدقیقانه بولونمش ، آنلری مسلکلینه کوره تصنیف ایتش و شو نتیجه بی الله ایتشدر . زراعهده $\frac{۲,۴۵}{۱۰۰}$ طلبه و پولیتیکنیکلر دهده $\frac{۲۳,۳}{۱۰۰}$.

احصائی تدقیقات نتیجه سنده بونجه فنی و علمی تقیدلره رغماً مکتب طلبه لر ان بر چوقلرینک تحصیللرینک اکیلله امکان بولوندینی حالده بیلله ادامه ایده مدکاری کوربلکده در . بو یالکیز بزم مملکته مخصوص بر حال عد ایدلسون جهان به داغوزیک نشریاتک بر چو- قلی ده عینی نقطه ده متفقدرلر . دو قوتور شوینن پایدینی تجربی تدقیقلر نتیجه سنده طلبه لرده ابولدن جز بر نه قادار بورغونلغک تدربحاً ناصل آرتقده اولدینی منخیلر ده کی ده کیشکلرله اثبات ایتشدر .

بو حقیقت جنوره مکتبلر نده کی طی تدقیقلر ده تاید ایتش بولنیور . دو قوتور شوینن ، چوجوق مکتبه دوام ایتدیکی مدنجه ، دماغی فصلرک آنورمال بر طرزده ایشله مکده اولدیننه قائمدرلر .

دو قوتور آلبر مایوسورمه ناز اوزرنده قونوشورکن فرانسز ملتنده نه وروپایتیک نژاید ایتمکده اولدینندن شکایت ایتمکده در .

سورمه نازک ارثی تخریباتی ده کوز توكنه که تیره- جک اولورسه ق مسئله نك بر قات دها نزاكت کسب ایتدیکنی کوره جکیز .

سورمه ناز ، شهوت آدی یامان سورمه ناز ! هر هانکی بر چوجوق سورمه نازه یا فالاندیمی عضوی و روحی دورغونلقلر کندینی کوستریرلر : اویقوسزاق هر شیده اشتهاسزاق ، تمادی و عمومی بورغونلوق ، فکری فعالیتلره قارشئ اشتهاسزاق ، اوصانج یأس قایغو ، بکیز اوچوقلانی ، لزوملی لزومسز بوشانملر ، قوتلی هیجان و فورانلر ، گنجلکه مخصوص نوراسته نی حاللری .

سورمه ناز قرونیک ، باطولوژیک بر حالدر . سورمه نازه معروض ! بر چوجوغی آلم وضعیتدن قورتاراق ممکن بیلله اولسه بو سه ویمسز خاستالنه مشوم بر استمداده ورمکده اولدینی اونوتمایلم .

موضوع بحث اولان چوجوغلک صحتی ، حیاتی ، مقدر ایتدر بو مسئله ایله بوتون مسلکده اشلرک اعظمی نسبتده علاقه دار اولمالری ضروریدر .

هله مکتبلر مژک طی مراقبه دن قسماً محرومیتنی خاطر لایاجق اولورسه ق و طیفه لر مژک بر آز دها

مشکاله شمکده اولدینی کوره جکیز .

سورمه نازده قارشئ یا باجنمز احتیاطی ، و وافی وشافی تدبیرلر وارمیدرلر ، نلردر ؟ بو سؤاله جواب ویرمهک چالیشیم :

۱ — بورغونلوق هر شیدن اول برتسمم حادثه سیدر . مکتب و عائله قارشئلی پروگرام و احتیاطلریله بونامیدان ویرمیه جکلر در . چوجوغی بویله برتسمم دن قورتاراجق اک نه بی چاره اویقودر .

دو قوتور قلاپارده « اویقو انناسنده ذهنیتی و حرکی فعالیت دورغون بر حالده اولدینی ایچون تسمم حادثه سی وقوع بولماز . اویقو سایه سنده قان متراکم سمیاندن تمیزلنیر . دیگر طرفدن ذهنی اغوللر ، اویانلیق ایکن صرف ایده جکلی مساعیدن . معین زمان ایچین- معاف بولندقلر دن انساجک تعمیر و اصلاحنه استعماله یارایاجق بر حاله کلیرلر . « بویور بیورلر . اویقو ، عضویت ، و روحیه صحت وزه نده لک بخش ایدیور . اویقویه رشیدلر دن زیاده چوجو قلرک احتیاجی واردر . دو قوتور قلاپارده روحی و عضوی قوت و انکشافه اویقو آراسنده بر موازیلک کورمشلردر . ده رین اویقوده اولانلری اویاندر برمازله قطعاً مساعده ایتزلر . صحتی بر اویقو خصوصنده طبابتک مطابق قالدینی پروگرام :

ساعت	یاش
۱۲-۱۱	۸-۵
۱۱-۱۰	۱۰-۹
۱۰-۹	۱۳-۱۱
۸-۹	۱۵-۱۴

[انکلیز و آمریقا طبابتی کوجو قلرک اویقوسنه بر آز دها فضله زمان تخصیصنه طرفداردرلر .]

چوجو قلرک صحتی یا ناق اولداری بولوناجق ، اویقولرینی تام اولاراق آلاجه در . بو اولنر ایچون اک مبرم حیاتی بر احتیاجدر . آنا بابا و تربیه حیلر یزک بو موضوعله بالخاصه علاقه دار اولمالری نه قدر تمخی به شایاندر .

۲ — آچیق هوا ، ایشته چوجو قلمزنی تسممدن قورتاراجق اک مهم واسطه ! چوجو قلمز نجه لر آچیق اولدیده می یایورلر ؟ مکتب و نه ولرده ایچنده یاشادقلری

اولداریک و انتیلاتورلری وارمیدر ؟ آچیق هوا لرده که زیور اوینایا بیلورلری ؟ تنفس و تعطیل زمانلرینی نهره لرده ونه صورته صرف ایتمکده درلر ؟ کونده (۲۴ ساعت) آچیق هوا دن قاج ساعت استفاده ایتمکده درلر . مکتب و نه ولرده صحتی حیاتک ایسته -

دکاری مؤمنیدر ونه درجه ؟ . بو سؤالرک جوابلرینی معلوم اوبونک وجدانلرینه حواله ایتمکله اکتفا ایدیورم .

۳ -- چوجو قلرک آلدقلری غذا صحت و حیاتلری دماغی و فکری فعالیتلریله دوغریدن دوغریوه علاقه -

دارد . چو جو قلمك روحی و بدنی انكشافی آلدقلمی
 غذایه كوره تعین ایدرده دییه بیلیرز چو جو قلمك
 دماغی فعالیتلری اوزمه رنده آلمان غدارك نه درجه ده
 . و اثر اولدینی په دولوزی و په دوتکی لابور اتوارلنده
 پایلان تجربی تدقیقلم نتیجه سنده ثابت اولمش حقیقتلر دندر
 عینی حقیقت غیور و كزیده مسلكداشلمز دن نيكده
 برنجی مختلط باش معلمی جلال بك افندیك متعهد
 ابراهیم بكك حایه سنده ۳ - ۴ نجی صنفلرده اوقویان
 ۶۴ شاكر ۲۵۸ لطفی افندیلمر توزه رنده یاندقلمی
 مشاهده و تدقیقلملرده بارز بر صورتده تأید ایتمشدر .

پارسد ۲ - ۵ حزران ۹۲۷ تاریخنده عقدا بدیلن
 چو جو قلمی رسماً قورنارمه قونفرانسنده چو جو قلمك
 غدا سنی برنجی درجه ده موضوع بحث ایتلمله ، احتیاجلره
 كوره كنیش پروگراملر چیزه شلردر . [۱]

زده اصغری غدا سنی آلامایانلری ، اویونك اجتماعی
 ومالی و ضمیمیلری مساعد اولدی حالده بیله صحی نسبت
 داخنده نام غدا رنجی آلامامالری بوزندن نماوانكشافتن
 محروم ، صولفون بكنلی ، آنه نيك معصوملری خاطر -
 لادجه متأثر اولماق الدن كلیرمی . . .

معلم آرفاداشلك مکتب ویا حكومت دو قنرلری
 حایه اطفال جمعیتی و چو جو قلمی و لیرلله تماس ایدرهك
 اعظمی امكان نسبتنده صحی و عملی بر پروگرام چیزه سی ،
 هیچ اولماز سه مسئله نك حیاتی اهمیت اوزمه رنده كندیسی
 قادر اویونی ده علاقه دار ایتسه یارینك نورطکی
 و بشریتی نامنه نه قادر تمی ایدیلسه سزادر .

۴ - مکتب مویبیلری و درس آلترلی ده سو -
 رمه ناز مسئله سیله علاقه داردر . و الئر صنایع روحيات
 نام اثرنده فعالیت حیاتنده مویبیله کیبی خصوصاتك
 نه نه رژی بی تصرفه چوق مدار اولدیغنی اهمیتله اشارت
 ایتكده درلر . بونك ایچون مکتب مویبیللری هوا ،
 ضیا ، تنفسخانه اویون و تطبیقات بفتحلری ، تزلزل
 خلاصه مکتبی حیات تماماً صحی اولمالیدر .

۵ - فعالیت ، ایسته سورمه ناز كجه سنی تلفظ
 ایدركن بالنداعی خاطر لایاچقمز اك مهم مسئله طلبه
 و معلمك بوتون مکتبی فعالیتلری ، فیزیولوژی ،
 بیولوژی و روحيات قانونلرینه تطابق ایتیلدر . عصری
 مکتبلرك الك بارز و صف مینی فعال ، عملی ، ابرادیجی
 حریتپرور اولوشیدر عصری مکتبلرك بوتون فعالیتنده
 محور : طوعی علاقه ، جاذب و طبیعی فعالیت ، تدریج
 و انتظامدر . مکتب ، و غراملرینی حیات ، محیط
 و فردك طبیعی احتیاجلرینی نظر دقته آلاق چیزه جكدر .
 پروگرامسز فعالیت ، هدفسز حمله لرفضولی قون و زمان

[۱] تربیه صافی ۱-۹۲۷ تشرین اول پارس (فرانسجه)
 یکی تربیه صافی ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۹۲۸ پارس (فرانسجه)

اسرافنی استلزم ایدر .

چو جو قلمك فعالیت ، حمله ، ابداع نه نه رژی لیرنی
 اعظمی نسبتده تصرف ایتلملی یزه اوقات جدولی ، تمرینلر ،
 درس توزیعاتی ، عائلی مسامره و تربیوی حسب حاللر
 محیطی شرائط ، عمومی مكانلرله متناسب اولمالیدر .
 چو جو قلمه ویره جكدز وظیفه لرك شكل و ماهیتی ،
 چو جو قلم مشغله لری ، اونلرك سویه و احتیاجلری ،
 عائلی شرائطه كوره تعین ایدر . مکتبی فعالیتلرده
 قوزینه نك حریتپرور زمره اصولنی تطبیق ایتك چوق
 موافق اولور ظن ایدرم .

[بواصولك مملكتمزده ده عمومیلشدیكنی كورمك
 علاقه دارلری نه قادر سه ویندیر ، جكدر .]

ذهنی درسلر اوكله دن اوله ، قولایلری اوكله دن
 صوكرابه آلیناچقدر . و یا خود آغیر و خفیف درسلك
 متناوباً یكدیكرینی تعقیب ایتسی ایجاب ایدر . بوسوك
 مناویه اصولكه اعتراض ایدره نلر بعض چو جو قلمك
 اوزون مدت استراحتنه محتاج اولدقلمی و بعضیلری ده
 چو جو قلمی هرمانکی بر موضوعه قونله باغلاندقلمی
 بر دقیقه ده موضوعلرندن جبراً آیرارق اونی باشقه
 بر وادی به سوق ایتك نك بكده دوغری اولامبه جغنی
 ایلری سوزدرلر .

بو مناسبتله مملكتمزده عمومی ضعفیت و سورمه نازه
 اوغرایانلری قورنارمق امیلله آچیلمش اولان پره -
 و انظور بوملری شكرانلرله نیجیل ایتیه ده بر وجیهه
 بیلیرم .

نیکده : روحيات و اصول
 تدریس معلمی ، مدیره : ماونی

ابوب محمدی

یهودی قهرلری :

اللهمك باجاناخی ا

بر یهودی مشهور میلیاردر روچیلدی
 زبانه كیده . قبول ایچون قارتنی كونده ریر .
 روچیلد قارتك اوستنده شوغریب آدرسی كوریر :

• اللهمك باجاناخی ابراهام ا ،

— بو آدامی ایجری آلكنز .

— سن ده لیمسك یا هو ، ناصل اللهمك

باجاناخی اولاییلرسك ؟

یهودی جواب ویرر :

— غایت بسیط ، بزم قان بدرك ایکی قیزی
 واردی ، بو یوكنی بن آلدیم ، كوچوكنی ده
 چكلمده آله آلدی ا

خلق قونفرانسری

صیتمہ مجادلہ سی

حقنندہ چوق مهم وفائدہ ملی بر قونفرانس

[آطنه صیتمہ مجادلہ منطقی سی رئیس محترم اکرم طوق بک آرقاداشمز معارف امینکی طرفندن ترتیب ایدینن قونفرانس سلسلہ سندن صیتمہ مجادلہ سنہ عاڈ موضوعی درعہدہ بویورارق معلملر برلکیندہ کزیدہ و قلاباقی بر سامعین کتله سی مواجهہ سندنہ چوق قیمتدار وفائدہ ملی بر قونفرانس و برمشلردی . صیتمہ نک اہمیتندہ کی عظمتہ ، تاریخچہ سندنہ کی وسعتہ ، صیتمہ علاج نک کشفنہ ، خستہ لک ماہیتنہ ، تداوی صورتلرینہ دائر صلاحیت ووقوفہ و بریلن معلوماتی هر آس چوق دقتلہ دیکلہ دیکی کپی قونفرانسینک و قورانہ طلاقنہ بو قیمتدار معلوماتہ آیری بر جذبہ علاوہ ابلہ شدی . بونون قائلرمنک ، چوق مستفید اولاجقیزی بو قونفرانسی علاقہ و دقتلہ او قویا جقیرینہ امینر] محترم خام افندیلر و بکلر ؛

موضوعنر تورکیا ایچون صحتی ، قصادی و زراعی نقطہ نظر دن اک زیادہ حائر اہمیت بر خستہ لقی اولان صیتمہ در . صیتمہ نک دنیا اوزرنندہ و تورکیا مزدہ کی صرکت و تخریباتی ذکر ایدہ رک بوکا قارشی جمہوریت حکمرتمنک انخاڈ ایتدیکی تدبیرلری و صیتمہ مجادلہ سندنہ هر فردک ، هر کسک بیلمسو ایجاب ایدہن نقطہ لری آکلاتمغہ جالبشہ جغز .

صیتمہ ؛ دنیا اوزرنندہ اک زیادہ انتشار ایتش ، انسانلرک یشہ کوچنہ اک چوق مانع اولان و دنیا و فیاتنک اک مهم بر قسمنہ سبب تشکیل ایدن ، ہممنک آز چوق بیلدی کمز حالی بر خستہ لقدر . صیتمہ نک بو انتشار درجہ صنی ایضاح ایدہ بیلنک ایچون بر ایبی مثال ذکر ایدہ حکم : دنیاہ سنری (۸۰۰) میلیون انسان صیتمہ یہ یا قلامقده در . (رونالہ روس) کتدقیقات استاتیسقلرینہ نظر آھندستانہ سنہ (۱۰۰) میلیون انسان صیتمہ یہ یا قالا .

نقده و (۱,۱۳۰,۰۰۰) نسان صیتمہ دن اولمکده در صیتمہ ؛ بک اسکی زمانر دن بری معلوم اولمش وبالخاصہ بحر سفید ساحلارنندہ فضلہ مقدرده تصادف ایدلیدیکی قید و مطالعہ ایدلمش بر خستہ لقدر . دہ نیلہ بیلر کہ طبابت عتیقہ اک اول صیتمہ یی اولہماز .

مطالعہ ایتشد . ایپوقراط طبابتنک اک باشلی استادکاهی همان صیتمہ در . ایپوقراط کتابندہ صیتمہ نک مختلف نوبت شکللرینی ذکر ایتشد . میلاد دن بیک سنہ اولہ عاڈ اولہرق بولنان قدیم یونان شعرلرنندہ و (۷۰۰) ک آثارندہ صیتمہ دن بحث ایدلمش و صیتمہ ذکر ایدلمشدر . صیتمہ نک بو قدر اسکی و قبل المیلاد زماندن بری طائغقہ اولماسنہ رغماً اونک یکانہ علاجی بولنان (کینین) ک استحصال ایدلیدیکی (قہقہ) ایسہ آنجق (۷) نجی عصرده تعین ایتش و صیتمہ یہ قارنی قوللانمغہ باشلانمشدر . شو حالده قہ قہ قوتس (دہ لچینقون) طرفندن بہرودن اسپانیایہ نقل ایدیلوب صیتمہ یہ قارشی قوللانمغہ باشلانمغہ یہ قدر کچن بیکلر جہ سنہ ظرفندہ صیتمہ دنیا اوزرنندہ حقیقی بر طاعون بر اولوم طوفانی اولہرق حکمنی اجرا ایتش و قدیم مدینتلرک بوتون عمران و سلطنتی اوزرنندہ آمان بیلمز بر جلاد اولہرق ساطرینی وقیلجنی اوینا تمشدر . قہ قہ دن کیفیتی تفریق و تجرید شرفی ایسہ (۱۸۲) دہ (بہلہ تیہر) و (قواوتو) یہ نصیب اولمشدر کہ بو اعتبارلہ بشریتک بو کونکی رقاہ و حضورینی تأمین ایدہن طالملر آراسندہ ذکر ایدلملری ہیچدہ مبالغہ کارانہ بر قناعت اولہماز .

ایسه ایشه باشلا بجه انشاآتی ا کمال ایتمزدن اول
یا لکز صیغه بلاسنه قارشی قویق ایچون (۱۰)
میلیون دولار صرف ایتمیلر .

جنربی آمریقانک بر چوق ساحلدری ،
آمازون نهرینک جوارلری ، معظم وادیلری
باشدن باشه بر صیغه یتاغیدر .

آفریقاده ؛ ده نیله بیلیرکه بو قطعه نیک بو کون-
نکی غیر مدنی وضعیتده قالماسنک ، اعمار و انکشاف
بولاماش اولماسنک همان اک مهم عاملی صیغه
تلقی اولنه بیلیر .

آفریقاده صیغه او قور منتشر در که ؛ زنجیلر
آراسنده کی قرقره نچ رشکلده وقوعه کلن و دوام
ایدن چو جوق و فیاتنک بو کون یکانه سببی صیغه
اولدینی ا کلا شیلمشدر .

آرسترایاده ؛ صیغه نسبتاً آز اولوب
یا لکز شمال ساحلدرنده کوریلکده در . فقط
بجر محیط کبیر آطه لرینک بر چوغنده صیغه
صالفین حالنده موجوددر .

آق دکز مملکتلری ؛ بالخاصه اسکی یونان
وروما مدنیتنک حکمران اولدینی ساحلر قرون
اولیدن بری دائمی صورتده صیغه صالفینلری
ایچنده در .

ایتالیا ، یوغو-لاویا ، بلغارسان ، یونان-
نستان ، رومایا و تورکیه نیک -نوبنده کی کوچوک
یکی حکومه تیر باشدن باشه صیغه مملکتلر بدر .
ایتالیا ؛ بالخاصه آوروپا قطعه سنک اک چوق

صیغه دن مضطرب اولمش بر مملکتی اولمق حیثیه
صیغه یه قارشی هر کسدن اول قوتلی بر مجادله
تشکیلاتی یا بغه باشلامش بر مملکتدر .

اقتصاداً موفق اولمق ایچون هر شیدن ول
خلقک صحتی قورومق و ملت صیغه دن قورنارارق
قوتلی و چالیشه جق بر قوله صاحب ایتمک لازم
کلدیکنه بو کون هر ملت و هر حکومت تمامیه
قاعت کتیرمشدر . مدنی دیننک هر صیغه لی

شوراده استطراداً ذکر ایدیم که : قدیم
روما و یونان مدیترینک انقراض و انحطاطنده
عامل اولان بیک بر اجتماعی سبب آراسنده
صیغه نیک مشنوم تاثیرینی هیچ بر زمان همال
ایتمک لازمدر . روما سحرانک لآن صیغه دن
مضطرب صولغون یولی ، رنکسز و فقیرچو-
بازی واردرکه اسکی معظم مدنیتک بو کون
باشدن باشه صیغه منبئی اولان خرابه لری
آراسنده شیش قارنلری و مجالسز با جا قریله
دولاشمقده درلر .

بو کون ده صیغه دنیا اوزرنده اک زیاده
یا بیلمش بر خسته تلقی بولتمقده در . آز بر خطا
ایله بو کون صیغه نیک کره اوزرنده کی انتشار
خریطه سنی (۶۰) درجه عرض شمالی ایله
(۳۰-۴۰) درجه عرض جنوبی آراسنده
محدید و اراهه ایدم بیلبرز .

ممالک حاره و نیم حاره نیک بوتون شهر و کون-
یلری بو درد ایله معلولدر و صیغه نیک انتشار
ساحه سی نصف کره شمالیده معتدل منطقه لره ،
حتی معتدل منطقه لریک شمال حدود لرینه قدر
سرایت و امتداد ایتمکده در .

آسیاده صیغه لی ساحه ؛ بوتون مرکزی
آسیایی ، هندستانی ، اقصاد شرقی ، سیام و جنوبی
چینی ، فیلیپینی ، بویوک و کوچوک سوند آدالری
احتوا ایدر .

آمریقانک شمالی ، مرکزی و جنوبی
قسملرنده و مکزیکا ساحلدرنده بر چوق صیغه
وقوعاتی وارددر . آمریقاده پاناما قانالیک آچیلماسی
صیغه یه قارشی آمریقانک زنکین و سائطله آچدینی
علمی اساسلره مستند بر مجادله دن صو کرا آنجق
ممکن اولدینی همز بیلدر . پاناما قنالیک
کشادنده فرانسلر چالیشیر کن اوچ سنه ده (۲)
بیک کشی صیغه دن تلف اولمشدر . آمریقایلر

بو حوالیدہ کی کوپیلر مزدن صامسون و چار شانبادہ یوزدہ (۷۰) ی و اردودہ یوزدہ (۵۰) نک صیتمہ لی اولدینی تحق ایشدر .

تور کبادہ کی صیتمہ و فیاتی وطنپرور و منور۔ لرمزک بویوک بر اہمیتہ نظر دقتلرینی جلب ایدہ جک شکلدہ در . حرب عمومی اناسندہ ۱۹۱۷ دہ ینہ قرہد کز حوالیسندہ پایلان بعض تدقیقلر شونتیجہ یی کوسترمشدر : چار شانبانک (۲۳) کریندہ موجود (۹۳۵) خانہ نک اون۔ ینہ ایچندہ (۷۰۹) . ایندیکی یعنی درتدہ برینک مندرس اولدینی نفوس ضایعاتنک ایسہ بوندن دہا فضلہ اولدینی تبین ایشدر .

آٹنہ و حوالیسی ایسہ ؛ صیتمہ مجادلہ سنہ مباشرندن اول ک نجیع و توپلر اور پرتہ جک بر منظرہ ارانہ ایشمکدہ ایدی . آٹنہ دہ ۱۳۳۹ و ۱۳۴۰ تاریخلرنندہ صحیہ مدیرینجہ یابدیریلان قان معاینہ لرنندہ (یوزدہ سکسان) قن مثبت نتیجہ و پرہش یہی صیتمہ عامانی حامل اولدینی آکلاشلمش ، و عمرمی صورتدہ معاینہ ایدیلن انسانلردن دہ یوزدہ (۹۰-۹۵) نک صیتمہ لی اولدینی کورلمشدر . عینی تاریخلردہ جبل برکت صحیہ مدیریتی راپورلرنندہ صیتمہ مصابینی نفوس عمومیہ نک یوزدہ طقسائی بولدینی ذکر ایدلمکدہ در جیحان حوالیسندہ ۱۹۲۵ سنہ سندہ یابدیردیغمز تدقیقاتہ نظراً : قرہ مزار ، شوقیہ ، کرخانہ کوپریسی ، یالاق ، آلتی کوز بکزی ، تاتارلی ، باقرلی کوپیلرندہ اون سنہ اول جمعاً (۳۳۵) خانہ و (۲۲۵۰) نفوس موجود ایکن ۱۹۲۵ سنہ سندہ یعنی صیتمہ مجادلہ سنہ باشلادیغمز تاریخندہ (۱۸۴) خانہ و (۹۱۴) نفو ک قالدینی آکلاشلمشدر . (۱۰) سنہ ظرفندہ کی نفوس ضایعاتی یوزدہ (۵۴،۹) در .

صیتمہ نک تاریخندہ ، دنیا دہ ، تور کبہ مزدہ و آٹنہ دہ کی وضعیت و انتشارینی شو طرزدہ خلاصہ ایتد کدن صو کرا پک محتصر بر شکلدہ

منطقہ سندہ خصوصی صیتمہ مجادلہ تشکیلاتی یابلشدر . بر آز صو کرہ تفصیلاتیہ عرض ایدہ . جکمز کبی عزیز تور کیا مزدہ دہ مدنی ملتارک تشکیلاتیہ تمامیلہ مشترک علمی اساسلر اوزرینہ استناد ایش و قومشود و لارک حتی بر قسم آوروپا دولتلرینک تشکیلاتندن چوق قوتلی و عصری بر صیتمہ مجادلہ تشکیلاتی واردر .

تور کبادہ کی صیتمہ خریطہ سی ؛ بر قسم یایلا و یوکسک قسملر مستثنا اولق اوزرہ ، روم ایلی و آنادولی دہ کی تکمیل وطن پارچاسنی قابلامقدہ در . تور کبہ دہ صیتمہ نک قطعی مقدارینی و ہر سنہ نہ قدر و وطندائی برہ اور دینی ، نہ قدرینی مزارہ سور و کلہ دیکنی بلکہ قطعیتہ تعیین ایدہ . میورز ، جمہوریتدن اولی سنہ لہ ٹاند المزدہ شمولالی و قطعی ایستاتیسقلر یوقدر . صیتمہ مجادلہ منطقہ لرینک اوج سنہ لک علمی ایسنا .

تیسقلری شایان احتجاج و قبول اولغلہ برابر آنجق موضعی و منطقوی بر قیمتی حازددرلر . یالکیز اردو ایسنا تیسقلری بڑہ نسبتہ امنیلی و شامل معلومات ویر مکدہ درک : بونلرہ نظراً حرب عمومیہ درت سنہ ظرفندہ تورک اردو سندہ (۸۰۳، ۶۱) صیتمہ لی تثبیت ایدلمش و اردودہ کی صیتمہ و فیاتی [۲۳، ۳۵۹] . بالغ اولشدر . یعنی حرب عمرمی ظرفندہ یالکیز صیتمہ ن (۲۳، ۳۵۹) تورک عسکرینی مزارہ کوہ دیکمزی رقلرک زہرلی بلاغتی بڑہ کوستریورک و فیات نسبتی (یوزدہ بشدر) . حرب عمومیہ صیتمہ دن مصاب عمرم خستہ لقلردن مصابک یوزدہ (۱۳، ۱) فی کرستر۔ مشدر .

استقلال محاربه لری اناسندہ ایسہ عسکر۔ لرمزک یوزدہ (۴۹) نک صیتمہ لی اولدینی اردو صحیہ سنجہ قید و تثبیت اولمشدر . قرہ د کزدہ صامسون ، چار شابا ، اردو و حوالیسندہ (۱۹۱۷) دہ اردو امریلہ پایلان صیتمہ تدقیقلرنندہ ایسہ

بر آزرده صیتمه نك نه دن حصوله كلدیكن ن ،
اسبابندن ، تداویسندن وقورونماچاره لرندن بحث
ایده جكم .

صیتمه بر قان خسته لغیدر ، یعنی حامل
مرضیسی اولان حیوانحق قائده بولنان انتانی
بر خسته لقدر . صیتمه بی یابان بو حیوانخفته [هه-
ماتوزوئر دولاوران] دیب رز .

[خطیب بوراده . قان حقنده ایضاحات
ویرد کدن ، کریوات حررا ویضایی ووظیفه لرینی
آکلاتدقن صو را صیتمه حامل مرضیسنك
نه صورتله کشف ایذیش بولدیغندن وصیتمه نك
انساندن انسانه صورت انتقالدن شو صورتله
بحث ایتمش وقونفرانسنه دوام ایتمشدر :]

پاستورک داهیانه کشفندن صو کرا بر جوق
علما صتمه نك ده میقروبدن متولد بر خسته لق
اولدیغنی دوشرشمشله وهواده صوده ، بطاقت
چامورلرنده ، بر جوق یرلرده صیتمه میقروبی
کشف ایتمک ایچون خرده بینی تحریات پامشلردر .
نهایت بر فرانسز عالمی اولان (دوکتور لاولان)
(۱۸۸۰) ده قونستانین شهرنده بر خسته نك قائنده
(هه ماتوز وئر) ی کشف ابتدی و صیتمه نك
حامل و سببک بو (هه ماتوز وئر) اولدیغنی
اعلان ابتدی .

— مابعدی وار —

صیتمه مجادله ریسی

دوکتور

اکرم طوق

یهودی قهره لری :

راحت اربوموم صره سی

ایساق قاریسیله یاتبور ، بر درلو او یویامبور .
قوجه سنك مهم بر اندیشه سی اولدیغنی آکلایان قاریسی
صورار :

— قوزوم نه يك وار ؟

— دها نیم اولسون ، یارین آیک اونوز بری ،
بورجک وعده سی کلدی ، شو بزم قارشیمزده کی
« بلوم » . یارین بش بیک فرائق وبرمک لازم ،
حالبوکه اون پارام یوق .

— آه بونک ایچونمی او یویامیوب دوریورسک ؟
بونو سویله یین قادین پاناقدن قالفار ، پنجره بی آچار ،
قومشوسنه باغبرمایه باشلار .

— بلوم ، بلوم ...

وقت جوق کچ ، محله بی ایجه بر شمندو فردودوکی
کیبی چینلاتان بو تیز وتلاشلی سس نهایت بلومی
اویاندیرر . زواللی آدام ، قومشوسنك بو وقتسز
فریادی قارشیسندنه هیجانله صورار :

— نه او بر فلاکتی وار ؟

— خایر ، قوجه سکا اولان بش بیک فرائق
بورجی ویرمه جک .

قادین بونی سویله دکدن صو کرا قوجه سنه درر :
— هایدی راحتجه یات ، شیمدی به قدر سن
اویویامبورسک ، شیمدین صو کرا ده او او یویامیاجق !

قارنك ر باعمرک نظر دقتنه

مجموعه مزك فیاتی

مجموعه نك آ لنی آبلق آ بونه سی ۱۳۰ ، سنه لکی ۲۴۰
غروش ، علی العموم باعمرده نسخه سی ۱۲۰۰ غروش
اداره خانه دن و یا « تورک سوزی » ندن آ لندیغنی
نقدیرده نسخه سی ۱۰ غروشدر .

اعمونه شرائطی

تام صحیفه (۱۲) ؛ یاریم صحیفه (۷) ؛ نك صحیفه
(۴) لیرادر . مکرر لردن یوزدن اون تنزیلات یابیلیر .